

Hönnunarvettvangur

**Yfirlit yfir starfsemina
2005 – 2007 og framtíðarsýn**

**Iðnaðarráðuneytið
Maí 2008**

HÖNNUNARVETTVANGUR

**Yfirlit yfir starfsemina 2005 – 2007
og framtíðarsýn**

HÖNNUNARVETTVANGUR
2008

I Inngangur	4
Hvað er hönnunarvettvangur?	4
Starf hönnunarvettvangs	4
Stefnumótun	4
Stöðugreining	4
Upplýsingaöflun	5
Upplýsingamiðlun	5
Hönnunarsýningar	5
Vefsíða	7
Útgáfa	8
Fyrirlestrar og námskeið	8
Hönnunarverðlaun	9
Samstarf	10
II Hvers vegna þarf að huga sérstaklega að því að efla og kynna íslenska hönnun?	11
Hvað er að gerast í heiminum?	11
Sérstaða Íslands	11
III Hvernig á að efla hönnun á Íslandi?	12
Hönnunarmiðstöð	12
Rekstur hönnunarmiðstöðvar	12
Hvar á hönnunarmiðstöð að vera staðsett?	13
Nýsköpunarmiðstöð Íslands	13
IV Lokaorð	13

Fylgiskjöl

1. Drög að rekstrar- og viðskiptaáætlun fyrir Hönnunarmiðstöð
2. Kortlagning á hönnunarfaginu á Íslandi

I Inngangur

Hvað er hönnunarvettvangur?

Hönnunarvettvangur er þriggja ára þróunarverkefni sem hóf starfsemi í maí 2005 og lauk henni í janúar 2008. Um var að ræða samstarfsverkefni iðnaðarráðuneytis, Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands, (áður Iðntæknisstofnunar) Samtaka iðnaðarins, Útflutningsráðs, Reykjavíkurborgar og Form Ísland (samtaka hönnuða).

Markmið samstarfsins samkvæmt samningi þessara aðila var að auka samstarf hönnuða og atvinnulífs og efla verðmætasköpun og samkeppnishæfni íslensks atvinnulífs.

Í stjórn Hönnunarvettvangs áttu sæti átta manns. Einn frá iðnaðarráðuneyti sem jafnframt var formaður, einn frá Nýsköpunarmiðstöð, einn frá Samtökum iðnaðarins, einn frá Útflutningsráði, einn frá Reykjavíkurborg og þrír frá Form Ísland. Eftirtaldir sátu í stjórn við lok starfstíma Hönnunarvettvangs: Guðrún Þorleifsdóttir, iðnaðarráðuneyti, Berglind Hallgrímsdóttir, Nýsköpunarmiðstöð, Davíð Lúðvíksson, Samtökum iðnaðarins, Berglind Steindórsdóttir, Útflutningsráði, Ásrún Kristjánsdóttir, Reykjavíkurborg og Guðfinna Mjöll Magnúsdóttir, Gunnar Hilmarsson og Áslaug Traustadóttir frá Form Ísland. Áður sátu í stjórn; Matthías Páll Imsland, Páll Hjaltason, Vilhjálmur J. Árnason, Hrafnkell Birgisson og Tinna Gunnarsdóttir.

Framkvæmdastjóri Hönnunarvettvangs var Guðbjörg Gissurardóttir.

Hönnunarvettvangur var staðsettur í húsnæði Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands á Keldnaholti og var vistaður og rekinn hjá Impru – Nýsköpunarmiðstöð.

Starf hönnunarvettvangs

Stefnumótun

Áður en starfsemi Hönnunarvettvangs fór af stað var efnt til stefnumótunarvinnu með hagsmunaaðilum.

Vorið 2006 fékk Hönnunarvettvangur ráðgjafann Michael Thomson¹ hingað til lands til að taka þátt í umræðum með stjórn og framkvæmdastjóra um vinnu vettvangsins og markmið og leiðir. Hann hélt einnig opinn fyrirlestur um hönnunarmál á þjóðminjasafninu um leið og rannsókn Hönnunarvettvangs á viðhorfi og aðstæðum hönnuða á Íslandi var kynnt.

Stöðugreining

Hönnunarvettvangur vann að stöðugreiningu og kortlagningu á hönnunarfaginu og kynnti niðurstöður af þeirri vinnu opinberlega.²

¹ Thomson starfar sem ráðgjafi um hönnunarmálefni. Fyrirtæki hans heitir Design Connect.

² Kortlagningu af hönnunarfaginu á Íslandi er að finna í fylgiskjali 2.

Upplýsingaöflun

Hönnunarvettvangur aflaði upplýsinga um það sem efst er á baugi í málefnum hönnunar í heiminum og kom á tengslamyndun við norrænar hönnunarmiðstöðvar.

Upplýsingamiðlun

Framkvæmdastjóri aðstoðaði eftir megni þá sem snéru sér til vettvangsins í leit að upplýsingum um íslenska hönnun. Þá var tekið á móti erlendu fjölmíðlafólki og veitt aðstoð við að skipuleggja heimsóknir og viðtöl.

Hönnunarvettvangur létt vinna logo sem notað hefur verið á kynningarefni, nafnspjöld og bréf vettvangsins.

Hönnunarsýningar

Hönnunarvettvangur kom að eftirtoldum sýningum:

- **Hönnunardagar 2005**, 26 sýningar víðsvegar um Reykjavík.

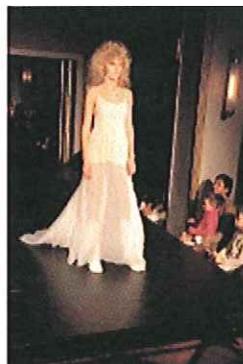
Kokka, Laugavegi

Sævar Karl, LHÍ nemar

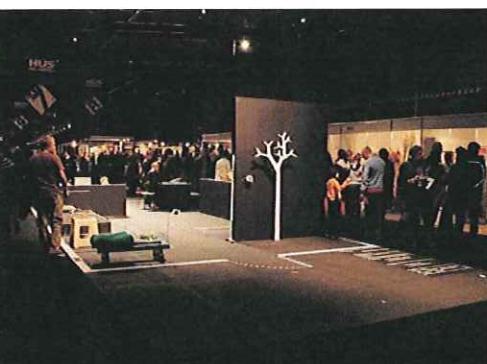

Hönnunarsafn Íslands

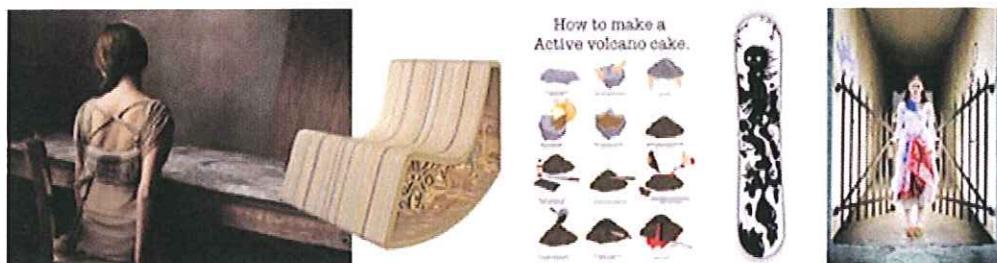

Tískusýning

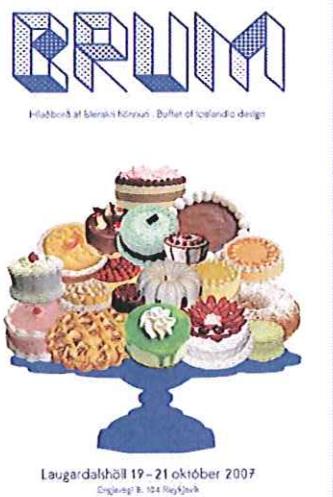
- **BRUM**, samsýning í Laugardalshöll, Hönnunardagar 2005.

- **MAGMA KVIKA**, Íslensk samtímahönnun, samsýning yfir 60 hönnuða á Kjarvalsstöðum 2007.

- **BRUM** - hlaðborð af íslenskri hönnun, samsýning, Hönnun og heimili, Laugardalshöll 2007.

- **Iceland Cometh** - Icelandic Design Collective, Design Week, New York 2007.

- **SOFA**, vörusýning, Museum of Art and Design, New York 2007.

Vefsíða³

Hönnunarvettvangur opnaði formlega vefsíðu þann 1. febrúar 2007 Markmiðið með síðunni var að kynna íslenska hönnun og það sem er á döfinni hverju sinni s.s. sýningar, fyrirlestra, umfjöllun um íslenska hönnun erlendis o.fl. Hönnuðir og hönnunarfyrirtæki geta kynnt starfsemi sína á síðunni. Þann 1. nóvember 2007 höfðu 42 aðilar skráð starfsemi á síðuna. Mánaðarlega sendi Hönnunarvettvangur út rafrænt fréttabréf um hönnunarmálefni. Heimsóknum á síðuna hefur farið fjölgandi frá því hún var opnuð. Í september 2007 heimsóttu tæplega 1.400 manns síðuna eða að meðaltali 60 á dag og er stór hluti gesta erlendis frá.

Two screenshots of the Hönnunarvettvangur website. The left screenshot shows the homepage with various sections and navigation links. The right screenshot shows a specific page with a sidebar for searching services or names, and a main content area displaying images and text related to architecture.

Forsíða

Hönnunarþjónusta

³ www.honnunarvettvangur.is

Útgáfa

Magma – Íslensk samtímhönnun. Bók um íslenska samtímhönnun á íslensku og ensku sem gefin var út í samvinnu við Listasafn Reykjavíkur. Bókin er seld í öllum helstu bókaverslunum og hönnunarverslunum.

Fyrirlestrar og námskeið

- **IDEO** – hönnun og nýsköpun, námskeið og fyrirlestur í samstarfi við Marel.

Frá fyrirlestri IDEO á Kjarvalstöðum

Frá námskeiði IDEO sem haldið var hjá Marel

- **13 innlendir og erlendir fyrirlestrar** á Hönnunardögum 2005.

- **Michael Thomson** ráðgjafi hélt fyrilestur á Þjóðminjasafninu 2006 í tengslum við rekstur hönnunarfyrirtækja.
- **Málþing** um stöðu hönnunar á Íslandi á Kjarvalstöðum 2007, í samstarfi við Listasafn Reykjavíkur.
- **4 fyrirlestrar** á Hönnun og heimili 2007, í samstarfi við Íslandsmót.

Hönnunarverðlaun

- Hönnunarvettvangur efndi til **hönnunarverðlauna árið 2005**. Verðlaunin hlaut Tinna Gunnarsdóttir, vöruhönnuður.

Steinunn Valdís Óskarsdóttir þáverandi borgarstjóri afhendir Hönnunarverðlaunin 2005

- Hönnunarvettvangur tilnefndi í tvö ár fulltrúa, sem jafnframt var formaður, í dómnefnd **Sjónlistaverðlaunanna** á sviði hönnunar.⁴

Studio Grandi tekur við verðlaununum 2007

Samstarf

Hönnunarvettvangur vann flest sín verkefni í samstarfi og með stuðningi frá opinberum aðilum, fagfélögum og fyrirtækjum. Einnig fundaði vettvangurinn reglulega með þeim aðilum sem vinna að hönnunarmálum á Íslandi. Sýningin MAGMA/KVIKA er dæmi um samstarfsverkefni sem bæði opinberir aðilar og fyrirtæki komu að.

⁴ www.sjonlist.is

II Hvers vegna þarf að huga sérstaklega að því að efla og kynna íslenska hönnun?

Hvað er að gerast í heiminum?

Ólíkt því sem gerist í flestum nágrannalöndunum hefur opinber stuðningur við hönnun á Íslandi ekki verið með markvissum hætti eða falinn sérstökum stofnunum. Á síðustu árum hefur þó orðið nokkur breyting hvað þetta varðar og má í því sambandi einkum nefna uppbyggingu hönnunarnáms í Listaháskóla Íslands, hönnunarsafn frá 1998 sem staðsett er í Garðabæ, starfsemi Útflutningsráðs, starfsemi Hönnunar og handverks, Hönnunarvettvang og nú nýlega hlutverk Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands við eflingu hönnunar sem kveðið er á um í lögum nr. 75 frá 29. mars 2007 um opinberan stuðning við tæknirannsóknir, nýsköpun og atvinnuþróun.

Á hinum Norðurlöndunum á stuðningur við hönnun sér margra áratuga sögu. Telja verður líklegt að þessi stuðningur eigi töluverðan þátt í þeim árangri sem norræn hönnun hefur náð á alþjóðavísu. Í Noregi, Danmörku, Svíþjóð og Finnlandi eru reknar hönnunarmiðstöðvar og markvisst unnið að eflingu málaflokkssins.⁵

Á undanförnum árum hefur verið áberandi að sífellt fleiri ríki sjá sér hag í því að styðja við skapandi greinar og þar með talið hönnun. Þetta gerist samfara síaukinni áherslu á nýsköpun og samkeppnishæfni ríkja enda hönnun ómissandi þáttur í nýsköpun. Í mörgum Asíulöndum er vaxandi áhersla lögð á eflingu hönnunar og lönd eins og Eistland og Lettland eru meðal þeirra sem nýverið hafa gert átak í stuðningi við hönnun.

Hætta er á því að það muni fyrri eða síðar koma niður á samkeppnishæfni Íslands ef landið verður lengi eftirbátur allra nágrannaríkja í stuðningi við hönnun.

Sérstaða Íslands

Sú leið sem valin verður varðandi stuðning og kynningu á hönnun á Íslandi þarf að sameina þá þætti að taka mið af íslenskum aðstæðum og skila árangri. Segja má að stuðningur við hönnun á Íslandi sé staddir á byrjunarreit. Allt byrjar einhvers staðar og mikilvægt er að láta ekki bugast af því að verkefnið virðist flókið og að Íslendingar standa nágrannaþjóðum langt að baki á þessu sviði. Verkið þarf sinn tíma til að mótask og þroskast og vert er að hafa í huga að stuðningur við hönnun t.d. í Svíþjóð og Finnlandi á rætur að rekja til samtaka sem stofnuð voru á 19. öld.

Sérstaða Íslendinga felst meðal annars í þeirri staðreynd að 2/3 hlutar þjóðarinnar búa í höfuðborginni eða í nágrenni við hana en 1/3 hluti hennar í dreifbýli. Þá eru mikil verðmæti fólgin í þeirri grósku sem á sér stað í skapandi greinum hér á landi, og öllum þeim fjölda Íslendinga sem menntar sig í hönnunargreinum bæði hér heima og erlendis.

Ýmis konar þjónustustarfsemi er meðal ört vaxandi atvinnugreina á Íslandi m.a. ferðamannaiðnaðurinn. Brýnt er að þessar greinar atvinnulífsins nýti sér starfsemi hönnuða við sína vöruþróun og markaðssetningu enda getur það skipt sköpum varðandi

⁵Sjá m.a. eftirtaldar vefsíður: www.doga.no, www.ddc.dk, www.formdesigncenter.com, www.designforum.fi.

afkomu fyrirtækja. Þá er einnig mikið verk óunnið við að leiða hönnuði og fyrirtæki á ýmsum sviðum framleiðsluðnaðar saman um nýsköpun og vöruþróun.

Hönnunarvettvangur fékk ráðgjafann Michael Thomson til að koma til Íslands vorið 2006 og taka þátt í umræðum með vettvangnum og veita ráðgjöf. Hann hvatti aðstandendur Hönnunarvettvangsins til að horfa ekki um of til þess með hvaða hætti væri staðið að stuðningi við hönnun erlendis heldur reyna að finna eigin leiðir og styrkleika til að ná árangri. Thomson fannst mjög athyglisverð sú samvinna sem á sér stað í Hönnunarvettvangi þar sem saman koma fulltrúar hönnuða og stuðningsaðila atvinnulífs á breiðu sviði, og hvatti hann til þess að sú samvinna yrði þróuð áfram og endurbætt.

Hönnunarvettvangur var í reynd víslar að hönnunarmiðstöð

Segja má að Hönnunarvettvangur hafi á starfstíma sínum í reynd unnið eins og víslar að hönnunarmiðstöð. Vettvangurinn hafði lítið fé til ráðstöfunar umfram launakostnað eins starfsmanns, og voru honum því takmörk sett hvað umsvif og framkvæmd verkefna varðar.

Hönnunarvettvangur hefur hægt og rólega unnið sig upp í að mynda tengsl við hönnunarsamfélagið og ýmsa erlenda aðila. Vettvangurinn hefur aðstoðað þá sem til hans hafa leitað eftir upplýsingum um íslenska hönnun, bæði innanlands og erlendis. Þá hefur hann töluvert komið að sýningarhaldi og útgáfu og öðlast reynslu á því sviði. Í undirbúningi er vinna að sameiginlegum verkefnum atvinnulífs og hönnuða. Loks setti vettvangurinn á fót vefsíðu til kynningar á íslenskri hönnun sem vonir eru bundnar við að muni skila árangri. Vefsíðan var opnuð þann 1. febrúar 2007. Til fróðleiks má geta þess að þessi verkefni eru í grunninn svipuð þeim sem hönnunarmiðstöðvar á Norðurlöndum fást við.

III Hvernig á að efla hönnun á Íslandi?

Hönnunarmiðstöð

Stjórn Hönnunarvettvangs telur brýnt að kynningarstarfsemi á íslenskri hönnun sé sinnt og að hún eigi sér málsvara á Íslandi líkt og tíðkast erlendis. Af þeim sökum leggur stjórnin til að sett verði á fót Hönnunarmiðstöð á Íslandi. Meðal verkefna hennar yrði að halda áfram að byggja upp og þráða vefsíðu Hönnunarvettvangs og þýða hana yfir á ensku, koma að sýningarhaldi á hönnun með ráðgjöf og miðlun upplýsinga til þeirra sem eru að leita sér fróðleiks um íslenska hönnun. Að svo stöddu er ekki ástæða til þess að bæta hönnunarverslun á lista yfir möguleg verkefni enda er íslensk hönnun víða á boðstólum í glæsilegum verslunum m.a. í miðbæ Reykjavíkur.

Rekstur hönnunarmiðstöðvar

Í fylgiskjali með skýrslu þessari er að finna tillögu að Hönnunarmiðstöð á Íslandi í formi draga að viðskiptaáætlun.

Hvar á hönnunarmiðstöð að vera staðsett?

Staðsetning Hönnunarmiðstöðvar sem fyrst og fremst hefur það hlutverk að vera upplýsingamiðstöð er atriði sem taka þarf til skoðunar. Í umræðu um hönnunarmiðstöð hefur oft komið fram það sjónarmið að slík miðstöð eigi best heima í miðbæ Reykjavíkur. Ýmis rök mæla með því svo sem sýnileiki gagnvart erlendum aðilum sem gjarnan leggja leið sína í miðbæinn. Staðsetning Hönnunarvettvangs í húsakynnum Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands hefur að mörgu leyti gefist vel vegna þeirrar aðstöðu og aðgengis að sérfræðingum sem þar er að finna. Með tilkomu Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands og hlutverka hennar varðandi hönnun skapast mun fleiri snertifletir milli Hönnunarvettvangs og Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands heldur en áður voru milli Iðntæknistofnunar og Hönnunarvettvangs.

Nýsköpunarmiðstöð Íslands

Nýlega tóku gildi lög nr. 75/2007 um Nýsköpunarmiðstöð Íslands. Með lögunum eru tvær stofnanir; Iðntæknistofnun og Rannsóknastofnun byggingariðnaðarins sameinaðar í eina með nýjum áherslum. Meðal hlutverka hinnar nýju stofnunar er að auka veg hönnunar í íslensku efnahagslífi og vekja fyrirtæki til vitundar um mikilvægi hönnunar í nýsköpun og vexti, sbr. e. lið 4. gr. laganna. Stofnuninni er líka ætlað að efla samstarf á milli rannsóknarstofnana, háskóla, fyrirtækja, fjárfesta og atvinnuþróunarfélaga, sbr. g. lið 4. gr.

Ekki liggur endanlega fyrir hvernig hin nýja stofnun, sem tók til starfa þann 1. ágúst 2007, mun sinna þessu hlutverki sínu og árangurinn af starfi hennar verður að meta síðar. Miklar vonir eru bundnar við það að stofnunin muni koma á samstarfi við Listaháskólann og atvinnulífið sem verði hönnun til framdráttar. Einnig er það mat Hönnunarvettvangs að brýnt sé að leiðbeina fyrirtækjum um það hversu mikil verðmæti geti falist í því að nýta sér hönnun í rekstri og þá ekki bara vöruhönnun heldur einnig útlitshönnun, upplifunarhönnun og umhverfishönnun svo eithvað sé nefnt. Loks má geta þess að víða í umfjöllun um hönnun kemur fram að hönnuði, ekki síst þá sem eru nýútskrifaðir og eru að hefja störf, skorti oft rekstrarlega þekkingu. Ástæða er til að kanna þennan þátt betur og jafnframt hvaða möguleikar eru til úrbóta.

IV Lokaorð

Fulltrúar í stjórн Hönnunarvettvangs og framkvæmdastjóri eru þeirrar skoðunar að það sé hafið yfir allan vafa að stuðning við hönnun á Íslandi þurfi að efla. Þessi niðurstaða byggist á þeim upplýsingum og reynslu sem aðstandendur vettvangsins hafa aflað sér á starfstímanum bæði erlendis frá og á Íslandi.

Íslensk stjórnvöld mega ekki sofna á verðinum þegar kemur að stuðningi við skapandi greinar og þar með talið íslenska hönnun. Hönnun hefur allt of lengi setið eftir og veruleg hætta er á því að það muni fyrr eða síðar birtast í lakari samkeppnishæfni landsins.

¹ Thomson starfar sem ráðgjafi um hönnunarmálefni. Fyrirtæki hans heitir Design Connect

² www.honnunarvettvangur.is

³ www.sjontlist.is

⁴Sjá m.a. eftirtaldar vefsíður: www.doga.no, www.ddc.dk, www.formdesigncenter.com, www.designforum.f

Fylgiskjal 1.

Rekstrar- og viðskiptaáætlun

HÖNNUNARMIÐSTÖÐ ÍSLANDS

Drög – október 2007

Efnisyfirlit

1. INNGANGUR	3
1.1 Af hverju Hönnunarmiðstöð?	3
1.2 Hlutverk Hönnunarmiðstöðvar	3
2. SAMANTEKT.....	4
2.1 Hönnunarvettvangur verður Hönnunarmiðstöð	4
2.2 Vannýtt tækifæri	4
2.3 Brýnustu verkefni Hönnunarmiðstöðvar	4
2.4 Stofnun Hönnunarmiðstöðvar í þágu öflugri atvinnugreina	5
3. VIÐSKIPTAÁÆTLUN	6
3. 1 Umhverfi hönnunar á Íslandi	6
3.1.1 Tækifærið	6
3.1.2 Markaðsumhverfið	7
3.1.3 Samstarfsaðilar	7
3.2 Verkefni Hönnunarmiðstöðvar	9
3.3 Rekstraráætlun.....	19
3.3.1 Rekstraráætlun.....	19
3.3.2 Lykilstarfsmenn og ráðgjafar	20
3.3.3 Stjórnun Hönnunarmiðstöðvar	21

1. INNGANGUR

Markmið þessarar viðskiptaáætlunar er að sýna fram á mikilvægi þess að starfrækt sé Hönnunarmiðstöð á Íslandi. Einnig eru hér lagðar fram tillögur sem lúta að rekstri og mikilvægustu verkefnum Hönnunarmiðstöðvar.

Árið 2002 gerði alþjóðlega efnahagsstofnunin World Economic Forum viðamikla rannsókn þar sem fram kom að af þeim 20 löndum sem mældust samkeppnishæfust í viðskiptalífinu voru 17 þeirra með skýra hönnunarfyrirtæfnu. Fram kemur einnig í nýútgefnu riti, *Hönnun – auðlind til framtíðar* að stefnur þessara þjóða í hönnunarmálum eru að mörgu leiti mjög ápekkar. Jafnan er lögð áhersla á hönnun sem áhrifamikið verkfæri sem nota má til efnahagslegra framfara og bættrar samkeppnisstöðu en einnig er áréttal hlutverk hönnunar í atvinnusköpun og við að afla nýrra viðskiptatækifæra. Þá er hlutverk hönnunar í nýsköpunarfyrirtæfnu talið mikilvægt.

Stefna íslenskra stjórnvalda í hönnunarmálum er ekki til en þó hefur verið tekið skref í rétta átt með opinberri stefnu í mannvirkjagerð sem kom út fyrir nokkrum mánuðum. Mikilvægt er að Hönnunarmiðstöð vinni í samstarfi við stjórnvöld við að skilgreina hlutverk og markmið ríkisins varðandi hönnun og gera tillögur hvernig best verði staðið að stuðningi, fræðslu og menntun varðandi þau mál.

1.1 Af hverju hönnunarmiðstöð?

Hönnunariðnaður er í örum vexti og margar þjóðir líta á greinina sem eina af verðmætustu auðlindum þekkingar- og upplifunarsamfélags framtíðarinnar. Líkt og í nágrannalöndum okkar má ætla að hönnunariðnaðurinn á Íslandi vaxi hlutfallslega hraðar en margar aðrar starfsgreinar. Áætlað er að um 1500 hönnuðir og arkitektar séu nú starfandi á Íslandi og mun fleiri starfi við hin ýmsu störf hjá hönnunarfyrirtækum og í tengdum greinum. Til samanburðar er betta svipaður fjöldi og starfar í tónlistariðnaðinum. Framlag skapandi greina til þjóðarbúsins er nú þegar umtalsvert og fer stöðugt vaxandi. Mikilvægt er að skapa aðstæður á Íslandi sem hvetja og styðja við áframhaldandi þróun og vöxt greina eins og hönnunar sem hefur hingað til ekki verið sinnt sem skyldi.

Í dag liggja spennandi sóknarfæri í skapandi greinum, tækni og nýsköpun. Í því samhengi er hönnun mjög mikilvægt verkfæri sem nýta má til efnahagslegra framfara og bættrar samkeppnisstöðu íslensks efnahagslífs, enda tengist hönnun nær öllum atvinnugreinum. Auk efnahagslegs ávinnings er hönnun mikilvægur þáttur í menningu þjóðarinnar og sögulegum arfi. Með stofnun hönnunarmiðstöðvar á Íslandi gefst í fyrsta skipti tækifæri til að vinna markvisst að eflingu málaflokkins og hægt yrði að móta og vinna eftir skýrri stefnu í hönnunarmálum á Íslandi.

- að auka vægi hönnunar í hinu manngerða umhverfi og atvinnulífi í landinu.
- að efla ímyndar- og verðmætasköpun með hönnun.
- að gera samfélagið meðvitaðra um mikilvægi hönnunar.

1.2 Hlutverk Hönnunarmiðstöðvar

Hönnunarmiðstöð Íslands er ætlað að efla hvers kyns hönnun sem mikilvægan þátt í íslensku atvinnulífi og að auka samkeppnishæfni og verðmætasköpun íslensks efnahagslífs.

Hönnunarmiðstöð Íslands verður kynningar- og upplýsingamiðstöð fyrir hönnun og arkitektúr þar sem unnið verður að fjölbreyttum verkefnum í samvinnu við öflugt net samstarfsaðila. Miðstöðin mun bjóða uppá ráðgjöf fyrir hönnuði og fyrirtæki í tengslum við vöruprórun, framleiðslu ímyndaruppbýggingu og útflutning, ásamt því að leiða fagmenntaða hönnuði og fyrirtæki saman í nýsköpunar- og vörupróunarverkefnum. Starf hönnunarmiðstöðvar verður ekki síst til þess að efla lítil og meðalstór fyrirtæki t.d. sprota- og frumkvöðlafyrirtæki, sem hafa takmarkað fjármagn og þekkingu til að sinna þessum mikilvæga þætti í framleiðslu og starfsemi almennt.

Hönnunarmiðstöð ætti einnig að auðvelda aðgengi að upplýsingum um hönnun á Íslandi og halda úti öflugum gagnabanka á vefnum fyrir íslenska hönnuði, fyrirtæki og erlenda aðila. Stuðlað yrði að aukinni rannsóknarvinnu og hönnunartengdum verkefnum í samvinnu við háskóla og fyrirtæki auk þess sem staðið yrði reglulega fyrir ráðstefnum og sýningum sem sköpuðu faglega umræðu og menntun á sviði hönnunar. Íslensk hönnun yrði kynnt sem mikilvægur hluti af menningu og ímynd lands og þjóðar og vakin yrði athygli á framúrskarandi íslenskri hönnun erlendis og leitast eftir að greiða fyrir markaðssetningu.

2. SAMANTEKT

2.1 Hönnunarvettvangur verður Hönnunarmiðstöð

Með stofnun samstarfsvettvangs um hönnun undir formerkjum, Hönnunarvettvangs tóku ríkið, stofnanir og hönnunarsamfélagið mikilvægt skref í þá átt að samræma aðgerðir varðandi hönnunarstuðning í landinu. Rekstri Hönnunarvettvangs, sem er tímabundið verkefni, lýkur um áramótin 2008. Á þeim rúmlega tveimur árum sem Hönnunarvettvangur hefur verið starfræktur hefur mikil reynsla og þekking safnast saman um starfsemi og rekstur slíkra miðstöðva sem nýst hefur m.a. við gerð þeirra tillagna sem lagðar eru fram í þessari viðskiptáætlun. Mikilvægt er að það brautryjendastarf sem hefur verið unnið hjá Hönnunarvettvangi fari ekki forgörðum heldur að þekking og reynsla yfirfæririst á Hönnunarmiðstöð Íslands, miðstöð sem mun hafa fjármagn og starfskrafa til að halda áfram því starfi sem Hönnunarvettvanguðinn hefur lagt grunnin að.

2.2 Vannýtt tækifæri

Hönnun er vannýtt auðlind í íslensku atvinnulífi og tækifærin til að nýta hana betur og auka verðmætasköpun innan íslenskra fyrirtækja eru fjölmörg. Þörf er á markvissum stuðningi við lítil og meðalstór fyrirtæki með það fyrir augum að dýpka þekkingu þeirra á gildi góðrar hönnunar í rekstri fyrirtækja. Í framtíðinni getur Hönnunarmiðstöð orðið hluti af öflugu stuðningskerfi stjórnvalda til enn frekari eflingar á samkeppnishæfni landsins.

2.3 Brýnustu verkefni Hönnunarmiðstöðvar

Í könnun sem Hönnunarvettvangur gerði á meðal hönnuða og arkitekta kom glöggt í ljós hvernig þeir teldu hönnunarmiðstöð nýtast best. Niðurstöður könnunarinnar eru á þessa leið, eftir vægi svara;

1. Að stuðla að auknum skilningi atvinnulífsins á virðisaukandi hlutverki hönnunar
 2. Að efla ímynd íslenskrar hönnunar heima og erlendis
 3. Að standa fyrir reglulegum hönnunartengdum uppákomum eins og t.d. fyrirlestrum og sýningum
- Eitt helsta verkefni Hönnunarmiðstöðvar verður að tengja atvinnulíf og fagmenntaða hönnuði saman í verkefnum þar sem unnið verður að þróun, nýsköpun eða ímyndaruppbyggingu innan fyrirtækja. Slíkt stuðningsverkefni yrði unnið í samstarfi við Impru og Samtök lónaðarins.
 - Að koma íslenskri hönnun á framfæri erlendis með sýningum og góðri markaðssetningu er verkefni sem unnið yrði með Útflutningsráði.
 - Fyrirlestrar og sýningar fyrir almenning og hönnuði sem hafa það markmið að uppfraeða og skapa faglega umræðu um hönnun. Sýningar verða unnar í samstarfi við Hönnunarsafn Íslands, Listasafn Reykjavíkur eða aðra sýningaraðila.
 - Mikilvægt er að koma á samstarfi við háskóla í verkefnum og rannsóknnavinnu sem fyrst.
 - Lögð verður áhersla á að á vegum Hönnunarmiðstöðvar verði unnið með stjórvöldum að móturn hönnunarstefnu líkt og margar framsæknar þjóðir hafa þegar gert.
 - Hönnunarmiðstöð mun halda úti öflugum gagnabanka og upplýsingaveitu á netinu ásamt almennu kynningarstarfi sem tengist starfsemi miðstöðvarinnar og hinum ýmsu verkefnum.

2.4 Stofnun Hönnunarmiðstöðvar í þágu öflugri atvinnugreina

Stofnun Hönnunarmiðstöðvar á Íslandi hefur fengið mjög góðan hljómgrunn innan hönnunarfagsins enda löngu orðið tímabært að koma þessum málum í ákjósanlegan farveg. Yfirvöld hafa sýnt frumkvæði og vilja til að styðja myndarlega við greinina og öflugir samstarfsaðilar, m.a. að Hönnunarvettvangi, hafa sýnt ríkan vilja til þátttöku og samstarfs við uppbyggingu slíkrar miðstöðvar. Til að slík miðstöð geti orðið að veruleika þarf ríkið að styðja myndarlega við bakið á verkefninu, en áætlað er að 20 – 25 miljóna króna framlag nægi til að grundvöllur sé fyrir slíkum rekstri. En í rekstrinum er gert ráð fyrir 2 föstum starfsmönnum og lausráðnum starfsmönnum í sérstök verkefni. Húsnæðismál Hönnunarmiðstöðvar hafa ekki verið leyst en verið er að skoða Korpúlfssstaði sem mögulegan samastað. Auk fjármagns frá ríkinu þá þarf að afla fé í einstök verkefni frá samstarfsaðilum og fyrirtækjum.

3. VIÐSKIPTAÁÆTLUN

3. 1 Umhverfi hönnunar á Íslandi

3.1.1 Tækifærið

Tækifæri Hönnunarmiðstöðvar til að hafa jákvæð áhrif liggja viða og eru markhópar og hagsmunaðilar margir. Tækifærin verða skoðuð út frá nokkrum af helstu markhópum Hönnunarmiðstöðvar sem eru fyrirtæki, hönnuðir, almenningur og háskólar.

ATVINNULÍF

Stjórnendur íslenskra fyrirtækja eru í auknum mæli að átta sig á mikilvægi hönnunar í rekstri fyrirtækja. Samkvæmt könnun sem Hönnunarvettvangur gerði á meðal riflega hundruð framkvæmdastjóra hjá íslenskum fyrirtækjum kom í ljós að 45% segja að krafa um nýtingu hönnunar hafi aukist og að sama skapi hefur fjárfesting fyrirtækjanna í hönnun aukist.

Í könnuninni var einnig skoðað hvernig fyrirtækin nýttu almennt hönnun. Þar kemur í ljós að alltof fá fyrirtæki, eða einungis 17%, taka hönnun snemma inní vörupróunarferlið og 23% fyrirtækja nýta hana sem hluta af nýsköpun. Flest fyrirtæki eða tæplega 50% nota oftast hönnun til að gefa vörum eða þjónustu útlit eða form á seinni stigum vörupróunarferilsins. Danir hafa skilgreint viðmiðunarlíkan til að greina hönnunarþroska fyrirtækja. Eftir því sem fyrirtækin lenda hærra í stiganum því mikilvægari er hönnun í heildarstefnu fyrirtækisins. Hönnun sem nýsköpun er í efsta þrepinni og hönnun sem útlit og form í því næst lægsta á eftir engri hönnun. Samkvæmt könnun Hönnunarvettvangs virðast flest íslensk fyrirtæki ekki hafa fullan skilning á vægi hönnunar og nýta sér þar með ekki nægilega þann virðisauka sem hönnun getur skapað í rekstri fyrirtækja. Augljóst er að um vannýttu auðlind er að ræða og nauðsynlegt að beita markvissri uppbyggingu til að stuðli að betri nýtingu hönnunar.

Hönnunarmiðstöð gæti mótað slíkt uppbyggingar starf sem myndi miðast að því að efla notkun íslenskra fyrirtækja, lítilla og meðalstórra fyrirtækja, á hönnun og dýpka þekkingu þeirra á mikilvægi hönnunar m.a. í tengslum við nýsköpun og vörupróun.

HÖNNUDIR

Þær greinar sem oftast um ræðir þegar talað er um hönnun á Íslandi eru arkitektúr, grafisk hönnun, vörumarkaðs, iðnhönnun, fatahönnun og húsgagnahönnun. Auk þessara greina mun Hönnunarmiðstöð einnig kynna Innanhús- og landslagsarkitektúr og skartgripahönnun.

Gríðarleg aukning hefur verið á síðustu árum á fjölda íslenskra nema í hönnunarnámi, bæði hér heima og erlendis. Eftir að Listaháskóli Íslands hóf að leggja aukna áherslu á hönnunarnám og bæta við deildum hefur fjöldi hönnunarnema margfaldast. Mikilvægt er fyrir nýútskrifaða hönnuði og þá með meiri reynslu að hafa aðgang að stuðningi og ráðgjöf. Með stofnun Hönnunarmiðstöðvar er hægt að halda til haga reynslu og gagnlegum upplýsingum sem hafa ekki fram til þessa verið tiltækjar á neinum einum stað, en geta reynst hönnuðum ómetanlegar fyrir vinnu þeirra, þróun og markaðssetningu.

Í könnun sem Hönnunarvettvangur gerði á meðal hönnuða í ársþyrjun 2007 nefndu yfir 30% aðspurðra að þeir vildu auka þekkingu sína varðandi rekstur fyrirtækja sinna. Það er mikilvægt að Hönnunarmiðstöð sinni þessu hlutverki enda mjög þarf að efla samkeppnishæfni hönnunariðnaðarins sem er að mestu leiti samansettur úr litlum fyrirtækjum og einyrkjum.

Heimasíða með öflugan gagnabanka og kynningu á íslenskri hönnun er mjög mikilvægt tólf fyrir íslenskan hönnunariðnað. Í febrúar 2007 opnaði Hönnunarvettvangur vefsíðuna, www.icelanddesign.is, sem er fyrsta vefsíðan á Íslandi með markvissa kynningu á íslenskri hönnun. Þar gefst hönnuðum tækifæri á að kynna sína þjónustu og/eða vörum hér heima eða erlendis og skapa tengsl við aðra fagaðila og framtíðar viðskiptavini. Vefsíðan hefur gefið góða raun og greinilegt að mikil þörf er á því að halda úti slíkri síðu. Nú þegar hafa yfir 40 hönnunarfyrirtæki/hönnuðir skráð sýna

þjónustu á síðuna og í hverjum mánuði bætast fleiri við og heimsóknum fjölgar jafnt og þétt. Æskilegt er að Hönnunarmiðstöð taki yfir rekstur vefsíðunnar og haldi þróun hennar áfram.

ALMENNINGUR OG FJÖLMIÐLAR

Á síðustu árum hefur verið gífurlegur uppgangur og aukinn áhugi á hönnun og arkitektúr á Íslandi. Endurspeglast það m.a. í aukinni umfjöllun í fjölmöldum, fjölgun hönnunarverslana og nýbygginga ásamt almennum áhuga almennings á sínu nánasta umhverfi.

Þrátt fyrir gífurlegan uppgang og áhuga hefur framboð af metnaðarfullum hönnunarsýningum ekki verið upp á marga fiska á síðustu árum. Hönnunarvettvangur og Listasafn Reykjavíkur settu upp mjög viðamikla sýningu sumarið 2007 á Kjarvalstöðum. Þar á undan höfðu liðið 7 ár frá því sýning, svipuð að umfangi, var haldin á Íslandi.

Með stofnun Hönnunarmiðstöðvar verður hægt að stuðla að reglugum og metnaðarfullum sýningum hér heima og erlendis í samstarfi við öfluga aðila eins og Listasafn Reykjavíkur, Hönnunarsafn Íslands og aðra erlenda sýningaraðila. Einnig er mikilvægt að reynslunni, sem verður til við slíkar sýningar, sé haldið til haga svo hún megi nýtast við framtíðar sýningarhald. Með þátttöku Hönnunarmiðstöðvar í slíkum verkefnum er einnig hægt að tryggja markvissa eftirfylgni og ímyndaruppbyggingu ásamt faglegri umfjöllun sem hefur þótt ábótavant hingað til.

HÁSKÓLAR

Þekking og nýsköpun verða sífellt mikilvægari auðlindir og því eru háskólar í dag orðnir mjög mikilvægir atvinnulífi, samkeppnishæfni og hagvexti þjóða. Viðskiptalíf og iðnaður verða sífellt háðari háskólarannsóknum á sama tíma og skólarnir leita sér stöðugt viðfangsefna í atvinnulífinu.

Eitt af hlutverkum Hönnunarmiðstöðvar verður að koma á nánu samstarfi við háskóla (T.d. Listaháskóla Íslands, HÍ, HR og Bifröst) í verkefna- og rannsóknainnu. Lítill sem enginn hönnunartengd rannsóknainna hefur átt sér stað á Íslandi og mikilvægt verður að efla slíka vinnu sem styður við hönnun og nýsköpun í landinu.

3.1.2 Markaðsumhverfið

Hönnun er ung grein á Íslandi og uppbygging hennar stutt á veg komin miðað við nágrannalönd okkar. Hönnunariðnaðinum vex þó sífellt fiskur um hrygg og breidd greinarinnar eykst stöðugt í samræmi við auknar kröfur, breytta lifnaðarhætti og nýja tækni. Meðal þess nýjasta sem er í gerjun í dag í tengslum við hönnun er þjónustuhönnun, viðmótshönnun og stefnuhönnun (strategic design).

Hönnunarvettvangur hefur kannað starfsumhverfi og aðstæður meðal hönnuða og arkitekta á Íslandi. Í stuttu máli þá eru um 1500 hönnuðir og arkitektar starfandi á Íslandi, flestir hámenntaðir. Tæplega helmingur af þeim sem svoruð könnuninni vinna sjálfstætt eða með eigin rekstur. Þetta er svipað og í nágrannalöndum okkar þar sem hönnunarfyrtærkin eru mjög lítil. Á Íslandi eru flest hönnunarfyrtæki með 1-4 starfsmenn og langflestir eða 90% hönnuða starfa í Reykjavík.

Í litlu landi eins og Íslandi er mikilvægt að hagsmunaaðilar vinni náið saman að markvissri uppbyggingu í stað þess að dreifa kröftum og peningum á of marga staði.

Sjá nánar fylgiskjal 2: Kortlagning á hönnunarfaginu á Íslandi.

3.1.3 Samstarfsaðilar

Þeir samstarfsaðilar sem komu að stofnun Hönnunarvettvangs hafa sýnt áhuga og vilja til að halda áfram samstarfi í nýrri Hönnunarmiðstöð. Aðkoma þeirra og stuðningur yrði líklega verkefnatengdur.

- Impra – Nýsköpunarmiðstöð (*samstarfsverkefni hönnuða og fyrirtækja/sveitarfélaga*)
- Samtök iðnaðarins (*samstarfsverkefni hönnuða og framleiðslufyrirtækja*)

- Útflutningsráð (*útrás íslenskrar hönnunar*)
- Reykjavíkurborg (kanna þarf hvort Reykjavíkurborg getur komið að málínu varðandi húsnaði)

Opinberir aðilar hafa sýnt frumkvæði og vilja til að styðja við málaflokkinn og munu tvö ráðuneyti líklega gera þjónustusamning við Hönnunarmiðstöð til eins árs í senn, sem tryggir að málaflokknum sé sinnit á viðunnandi hátt.

- iðnaðarráðuneyti
- menntamálaráðuneyti

Samstarf við fagaðila, stofnanir og fyrirtæki í ákveðnum verkefnum verður stór þáttur í starfi Hönnunarmiðstöðvar. Þessir samstarfsaðilar koma með sérþekkingu, mannafla og fjármagn í samstarfið.

- Hönnunarsafn Íslands (*hönnunarsýningar*)
- Háskólar (*hönnunartengd verkefni og rannsóknir*)
- Fyrirtæki (*þátttakendur í samstarfsverkefni með hönnuðum og fjárstuðningur*)
- Hönnunarfagfélög (*ráðgjöf, sýningar o.fl.*)
- O.fl.

3.2 Verkefni Hönnunarmiðstöðvar

Verkefni 1a	Samstarfsverkefni hönnuða og framleiðslufyrirtækja
Verkefni 1b	Samstarfsverkefni hönnuða og sveitafélaga
Verkefni 2	Útrás íslenskrar hönnunar
Verkefni 3	Vefsíða Hönnunarmiðstöðvar
Verkefni 4	Kynningarstarf í þágu íslenskrar hönnunar

Verkefni 1a – Samstarfsverkefni hönnuða og framleiðslufyrirtækja

Markmið

Markmið verkefnisins er að sýna fram á möguleikana sem felast í samstarfi hönnuða við lítil- og meðalstór fyrirtæki. Samstarfinu er ætlað að efla þátt hönnunar innan fyrirtækja með það að leiðarljósi að skapa ný tækifæri og innleiða sýn hönnunar að þróun þjónustu eða vöru.

Með þessu skapast aukin verðmæti og ný markaðstækifæri. Þannig getur hönnun átt þátt í innleiðingu nýrrar hugsunar og stuðlað að nýjum viðskiptatækifærum.

Þátttakendur

- Lítil og meðalstór fyrirtæki innan allra atvinnugreina, bæði framleiðslufyrirtæki og þjónustufyrirtæki.
- Fagmenntaðir hönnuðir, sem falla undir sömu skilgreiningu og samtök hönnuða FORM Ísland hafa sett fyrir sína félaga.

Verkefnislýsing

Verkefnið gengur út á það að efna til samvinnu hönnuða og fyrirtækja með markvissum hætti.

Ferill verkefnisins:

1. Auglýst eftir umsóknum fyrirtækja – annað kynningarstarf g.v. fyrirtækjum
2. Kynning meðal hönnuða
3. Umsóknarferill
4. Val fyrirtækja og hönnuða (gefið færi á því að para saman fyrirtæki og hönnuði, eða að hönnuðir og fyrirtæki sækta saman um þátttöku)
5. Kynningarfundur / ræsfundur þar sem verkefnið er kynnt, aðferðafræðin sem stuðst er við er kynnt, markmið og væntingar, fyrirmyn dir og árangursrík verkefni kynnt.
6. Gengið er frá samkomulagi um markmið og framvindu verkefnisins við aðila sem að því koma. Þar er framlag hönnuðarins skilgreint og eign hugverka ef slíkt á við.
7. Markaðsfærsla og skilgreining leiða til að nýta ávinning verkefnisins er mikilvægur þáttur sem skýra þarf strax í upphafi verkáætlunar. Hvert verkefni hafi ákveðinn markaðsráðgjafa sem hann getur leitað til e. þörfum. Leitað verður samstarfs við Útflutningsráð og sjálfstæðir ráðgjafar verða kvaddir til þegar við á. Einnig verður leitað samstarfs við Háskóla s.s. HÍ, HR og Bifröst o.fl.
8. Mat á árangri verkefnisins með hliðsjón af markmiðum verður framkvæmd 12 mánuðum eftir að því lýkur.

Kynning á árangri

Leitast verður eftir að kynna árangur einstakra verkefna í fjölmöldum og meðal fyrirtækja í því skyni að efla meðvitund og áhuga á samstarfi af þessu tagi.

Verkefnisstjórn

Verkefnisstjórn stýrir verkefninu og í henni sitja:

1 fulltrúi hönnuða (Form Ísland tilnefnir?)

1 fulltrúi Impru

1 fulltrúi SI

Verkefnisstjóri Impru hefur umsjón með framkvæmd verkefnisins.

Verkefni standa í allt að 18 mánuði

Kostnaðaráætlun

Heildarkostnaður við verkefnið er áætlaður tæpar 8,3 milljónir kr. Sundurliður kostnaðar tímasett greiðsluflæði eftir kostnaðarliðum og kemur fram í meðfylgjandi excel-skjali

Styrkur til einstakra verkefna getur numið allt að 1,5 milljón kr.

Fjármögnun

Megin fjarmögnumunaraðilar eru Impra og Samtök iðnaðarins samkvæmt meðfylgjandi fjármögnumunaráætlun. Einnig verður kannaður áhugi fleiri kostunaraðila.

Mótframlag fyrirtækis nemur 50% en getur verið í formi vinnuframlags, efniskostnaður o.p.h.

DÆMI: VÍK PRJÓNSDÓTTIR

www.vikprjonsdottir.com

Þetta samstarfsverkefni 5 íslenskra hönnuða og prjónastofunnar Víkurprjón í Mýrdal hafði það að markmiði að skapa staðnaðri framleiðslu nýja ímynd og stuðla að notkun á sjálfbærri hráefni. Verkefnið hefur fengið margar viðurkenningar og eru vörurnar í dag fáanlegar í verslunum víða um heim.

Dæmi um framleiðsluvöru (úr teppaserfú):

HÖNNUNARVETTVANGUR
2008

Verkefni 1	Frankvændatími	2007												2008												
		águist	sept.	okt.			okt			nov.	des.		jan	febr			mars	apr		ábyrgð						
Verkþeitir	Vika																									
Samráð v. stjórnar, undirbúningur																										
Auglyst e. umsóknunum																										
Leit að átugav. fyrirtekiðum																										
Kynning m. hönnuða																										
Kynning m. fyrirtekiðia																										
Umsóknarferill																										
Val á fyrirtekiðum & hönnuðum																										
Kynningarfundur m. bátt.																										
Samningar um frannv. verkefna																										
Frankvændatími																										
Stöðumati / effirfylgni																										
Kynningarstarf																										
Kostnaðaráætlun																										
Verkþeitir																										
Samráð v. stjórnar, undirbúningur																										
Auglyst e. umsóknunum																										
Kynning m. hönnuða																										
Kynning m. fyrirtekiðia																										
Vinnufamml. Impru v. undirb.fasa																										
Umsóknarferill																										
Val á fyrirtekiðum & hönnuðum																										
Ferðakostnaður verkefniðistí																										
Kynningarfundur m. bátt.																										
Samningar um frannv. verkefna																										
Frankvændatími STY/KRÍ																										
Stöðumati / effirfylgni																										
Kynningarstarf																										
Samtals	376.000	96.000	232.000	7.500.000	360.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fjármögnum																										
	Jan	Feb.	Mars	April	Mai	Júní	Júlí	Ágúst	Sept.	Okt.	Nov	Des.														
Vinnufammlag Impru		416.000																								
Fjármamlag fr. Impru		3.711.000																								
Fjármamlag fr. SI		4.127.000																								
Samtals	8.254.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Verkefni 1b – Samstarfsverkefni hönnuða og sveitafélaga

Markmið

Markmið verkefnisins er að sýna fram á möguleikana sem felast í samstarfi hönnuða við smærri sveitarfélög og/eða þéttbýliskjarna. Samstarfinu er ætlað að efla þátt hönnunar innan sveitarfélaga með það að leiðarlíði að skapa ný tækifæri og innleiða sýn hönnunar að ásýnd og/eða þróun byggðakjarna.

Með þessu skapast aukin verðmæti og ný tækifæri. Þannig getur hönnun átt þátt í innleiðingu nýrrar hugsunar og stuðlað að nýjum tækifærum á sviði t.d. ferðamennsku.

Þátttakendur

- Sveitarfélög í landinu, bæði stakir þéttbýliskjarnar og heil sveitarfélög.
- Fagmenntaðir hönnuðir, sem falla undir sömu skilgreiningu og samtök hönnuða FORM Ísland hafa sett fyrir sína félaga.

Verkefnislýsing

Verkefnið gengur út á það að efna til samvinnu hönnuða og sveitafélaga með markvissum hætti.

Ferill verkefnisins:

1. Auglýst eftir umsóknum sveitafélaga – annað kynningarstarf g.v. sveitarfélögum
2. Kynning meðal hönnuða
3. Umsóknarferill
4. Val sveitafélaga og hönnuða (gefið færi á því að para saman sveitarfélög/byggðarkjarna og hönnuði, eða að hönnuðir og sveitarfélög sæktu saman um þátttöku)
5. Kynningarfundur / ræsfundur þar sem verkefnið er kynnt, aðferðafræðin sem stuðst er við er kynnt, markmið og væntingar, fyrimyndir og árangursrík verkefni kynnt.
6. Gengið er frá samkomulagi um markmið og framvindu verkefnisins við aðila sem að því koma. Þar er framlag hönnuðarins skilgreint og eign hugverka ef slíkt á við.
7. Markaðsfærsla og skilgreining leiða til að nýta ávinning verkefnisins er mikilvægur þáttur sem skýra þarf strax í upphafi verkáætlunar. Hvert verkefni hafi ákveðinn markaðsráðgjafa sem hann getur leitað til e. þörfum. Leitað verður samstarfs við Útflutningsráð og sjálfstæðir ráðgjafar verða kvaddir til þegar við á. Einnig verður leitað samstarfs við Háskóla s.s. HÍ, HR og LBHÍ e.a.
8. Mat á árangri verkefnisins með hliðsjón af markmiðum verður framkvæmd 12 mánuðum eftir að því lýkur.

Kynning á árangri

Leitast verður eftir að kynna árangur einstakra verkefna í fjölmöldum og meðal sveitafélaga í því skyni að efla meðvitund og áhuga á samstarfi af þessu tagi.

Verkefnisstjórn

Verkefnisstjórn stýrir verkefninu og í henni sitja:

1 fulltrúi hönnuða (Form Ísland tilnefnir?)

1 fulltrúi (Impru)

1 fulltrúi SI

Fullrúar einstakra sveitarfélaga eða frá Samtökum sveitarfélaga.

Verkefnisstjóri Impru hefur umsjón með framkvæmd verkefnisins.

Verkefni standa í allt að 18 mánuði

Kostnaðaráætlun

Ekki tilbúin.

Fjármögnun

Megin fjarmögnumaraðilar eru Impra og Samtök iðnaðarins samkvæmt meðfylgjandi fjármögnumaráætlun. Einnig verður kannaður áhugi fleiri kostunaraðila. Mótframlag sveitarfélagsins nemur 50% en getur verið í formi vinnuframlags, efniskostnaðar o.p.h.

DÆMI

www.projekt0047.com/dugnad.html#

www.fantasticnorway.no

Norska arkitektastofan Fantastic Norway ferðaðist um Noreg í hjólhýsi og þróaði staðbundnar hugmyndir fyrir ólík byggðarlög og svæði í samstarfi við íbúana. HåkkiTM í Svíðjóð þróaði framleiðslu hugmyndir fyrir lítil bæjarfélög. "We create strategies to emphasize and underline what is unique and special in places and projects, such as tourist destinations, public and communal branding." (af vefsíðu)

www.fantasticnorway.no

Verkefni 2 – Útrás íslenskrar hönnunar

Markmið

Markmið verkefnisins er að styðja við útrás íslenskrar hönnunar. Íslensk hönnun er mjög samkeppnishæf á erlendum mörkuðum og verður kynnt sem mikilvægur hluti af menningu og ímynd lands og þjóðar. Hönnuðir í samvinnu við Útflutningsráð vekja athygli á framúrskarandi íslenskri hönnun á sýningum erlendis og verður leitast við að greiða leið fyrir markaðssetningu.

Þátttakendur

- fagmenntaðir hönnuðir
- Útflutningsráð

Verkefnislýsing

Verkefnið gengur út á það að koma íslenskri hönnun á framfæri erlendis með sýningaráhaldi á virtum hönnunarsýningum og sýningarsölu. Samfara sýningum eru hönnuðir aðstoðaðir við að markaðssetja sína vöru og koma á tengslum við framleiðendur, seljendur eða fjöldamorð.

Verkefnið er unnið af Útflutningsráði í samstarfi við Hönnunarmiðstöð og hönnuði sem þátt taka í sýningunum.

Ferill verkefnisins

1. Velja sýningu
2. Auglýst eftir umsóknum hönnuða
3. Umsóknarferli
4. Val á hönnuðum á sýningu
5. Kynningarfundur / undirbúninngur
6. Önnur verkefni tengd framkvæmd
7. Mat á árangri

Verkefnisstjórn

1 fulltrúi hönnuða

1 fulltrúi Hönnunarmiðstöðvar

1 fulltrúi Útflutningsráðs

DÆMI: ICELAND COMETH - NEW YORK

Hönnunarvettvangur kom að uppsetningu tveggja íslenskra hönnunarsýninga sem settar voru upp í NY, maí 2007. Sýningin sem um ræðir hér fékk heitið Iceland Cometh og var í tengslum við hönnunardaga í NY (ICFF) sem haldnir voru frá 19. til 22. maí, nánar tiltekið í Meatpacking District (kjötpökkunar hverfinu). Icelandair var á meðal styrktaraðila á hönnunardögum í NY og Hönnunarvettvangur aðstoðaði við val, skipulagningu og uppsetningu sýningaráhaldar. Á sýninguna voru

valdir hlutir af hönnunarsýningunni hér heima, Magma /Kvika. Eftirtaldir áttu verk á sýningunni: Steinunn Sigurðardóttir, Katrín Ólína Pétursdóttir, Tinna Gunnarsdóttir, Guðrún Lilja Gunnlaugsdóttir, Gulla (má mí mó) og Brynhildur Pálsdóttir.

Á sýningunni var sérstök áhersla lögð á nýju vetrarlínuna hennar Steinunar Sigurðardóttur. Hún nýtti sér athyglina vel og vann markvisst að því að koma vörumerkinu sínu á framfæri í borginni. Hún hélt sérstaka opnun fyrir blaðamenn, tróð upp í pallborðsumræðu um hönnun og kynnti lílnuna sína fyrir mögulegum kaupendum og dreifði kynningarrefni. Árangurinn létt ekki á sér standa. Nú örfáum mánuðum síðar fæst línan hennar í einni af flottari "life stile" búðum New York borgar. Einnig átti sér stað jákvæð umræða á netinu og í fjölmölum þar ytra og einn af ritstjórum hins fræga hönnunartímarits "Surface" kom í 5 daga heimsókn til Íslands í kjölfarið til að kynna sér það helsta sem er að gerast í hönnun á Íslandi. Á meðan á heimsókninni stóð heimsótti hún fjöldu íslenskra hönnuða og kynnti sér verk þeirra. Umfjöllun í tímariti eins og Surface getur verið ómetanleg fyrir hönnuði sem vilja koma sér á framfæri á erlendri grund.

Dæmi um umsögn:

"When I strolled into an exhibition dubbed "Iceland Cometh - Icelandic Design Collective," I expected lots of inoffensively funky light wood furniture - like Ikea, only Björk-ier. The reality could not have been more surprising, or more breathtaking."

Umfjallarnir um sýninguna á vefnum voru m.a. á <http://www.newyorkcool.com/> og á <http://www.notcot.com/>.

Verkefni 3 – Vefsíða Hönnunarmiðstöðvar

Markmið

Vefsíðu Hönnunarvettvangs er ætlað að brúa bilið á milli hönnuða og þeirra sem kaupa vöru þeirra eða þjónustu hvort sem kaupandinn er á Íslandi eða erlendis. Vefsíðan þjónar einnig sem gagnabanki og upplýsingaveita fyrir hönnuði og aðra sem vilja kynna sér íslenska hönnun og fylgjast með hvað er að gerast í hönnun á Íslandi.

Markhópur

1. Hönnuðir og starfsfólk hönnunarfyrirtækja
2. Stjórnendur fyrirtækja og markaðsfólk
3. Erlendir aðila sem vilja kynna sér ísl. hönnun (blaðamenn, sýningaraðilar, fyrirtæki o.fl.)
4. Almenningur

Innhald:

- Hönnunarþjónusta (skrá yfir hönnuði og þeirra þjónustu)
- Önnur þjónusta (ljósmyndarar, prentsmiðjur o.fl.)
- Hönnunarverslun (hönnuðir eða fyrirtæki kynna íslenska hönnun)
- Fréttir og viðburðir
- "Vettvangurinn" (fjölbreyttur fróðleikur og greinar frá ýmsum aðilum)
- Fróðleikur: Viðtöl, frumsamdar greinar eða úttektir
- Atvinnutorg
- Hönnunartengdar skýrslur, kannanir og ritgerðir
- Erlent efni þýtt (viðburðir, fréttir, greinar, góð dæmi o.fl.)
- Krækjur

Hvernig mælum við árangur:

- Fjöldi heimsókna á síðuna (einnig á síður hönnuða)
- Góð þátttaka hönnuða á kynningarsíðum
- Góð þátttaka annarra þjónustu fyrirtækja á kynningarsíðum
- Síðan ber sig fjárhagslega

Verkefnisstjórn

Ritstjórn er í höndum starfsmanns Hönnunarmiðstöðvar sem vinnur náið með framkvæmdastjóra varðandi efnistök. Einnig verða ráðnir verktakar í skrif og önnur verkefni.

5 manna ráðgjafanefnd hittir ritstjóra tvísvær á ári og veitir faglega ráðgjöf.

Fjármögnun

Rekstrarfé vefsíðunar kemur frá styrktaraðilum, skráningagjöldum og auglýsingatekjum.

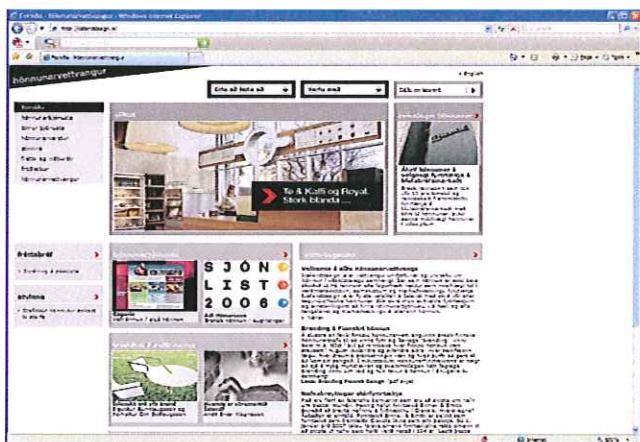
Kostnaðaráætlun

Heildarkostnaður við verkefnið á ári er áætlaður 3.6 milljónir kr.

Kostnaður sundurliðaður pr. mánuð:

Ritstjórn	200.000
Þýðingarvinna	20.000
Greinaskrif/ljósm./myndskr.	30.000
Mánaðarlegt gjald til Outcome	30.000
Ýmislegt	20.000
samtals	300.000

Sýnishorn af vefsíðu Hönnunarvettvangs

Verkefni 4 – Kynningarstarf í þágu íslenskrar hönnunar

Markmið

Hönnunarmiðstöð Íslands er kynningarmiðstöð sem hefur það m.a. að markmiði að kynna íslenska hönnun og arkitektúr fyrir neytendum, fjölmölum og fyrirtækjum. Kynningarhlutverkið er samofinð öllum þeim verkefnum sem Hönnunarmiðstöð tekur að sér og er hvert verkefni og kynningaráætlun þess einstök.

Markvisst kynningarstarf snýst m.a. um að gera neytendur meðvitaðri og kröfuharðari um sérstöðu, gæði og umhverfisáhrif hönnunar. Að nýta góð dæmi úr samstarfsverkefnum hönnuða og fyrirtækja til að auka skilning fyrirtækja og sannfæra þau um ávinnung hönnunar í þeirra rekstri. Að sjálfsögðu verður lögð áhersla á að byggja upp gott samstarf við fjölmölda og þannig hvetja til faglegrar umræðu í fjölmölum um hönnun.

DÆMI: MAGMA/KVIKA ÍSLENSK SAMTÍMAHÖNNUN

Í samstarfi við Listasafn Reykjavíkur og Listahátíð stóð Hönnunarvettvangur fyrir sýningunni Magma/Kvika, Íslensk samtímahönnun. Sýningin var haldin á Kjarvalsstöðum og er ein viðamesta hönnunarsýning sem haldin hefur verið hér á landi s.l. 7 ár. Yfir 60 hönnuðir tóku þátt og stóð hún yfir sumarið 2007. Sýningin fékk mikla umfjöllun innlendra fjölmölda ásamt því að laða til sín erlenda blaðamenn sem komu hingað sérstaklega vegna sýningaráinnar. Hátt í 12.000 manns, bæði íslenskur almenningur og erlendir ferðamenn sóttu sýninguna og slógu aðsóknemet Kjarvalstaða. Samhliða sýningunni var gefin út bók um íslenska hönnun á íslensku og ensku, sem dreift var í bókabúðir og í hönnunarverslanir. Í kynningarþágu dreifði Hönnunarvettvangur bókinni til viðeigandi stofnanna hér heima og allra íslensku sendiráðanna. Málþing var haldið á Kjarvalstöðum þar sem fagleg umræða um íslenska hönnun átti sér stað með nokkrum af leiðandi aðilum í faginu.

Áhrif slíkra sýninga vara langt fram yfir hefðbundinn sýningartíma. Vefsíða Hönnunarvettvangs er m.a. mjög mikilvægur vettvangur til að auka og lengja áhrif slíkra sýningar hér heima og erlendis. Þær vörur af sýningunni sem eru í framleiðslu og sölu er t.d. hægt að finna á vefsíðu Hönnunarvettvangs undir liðnum hönnunarverslun, þar sem upplýsingar um sölustaði, verð o.fl. er að finna.

3.3 Rekstraráætlun

3.3.1 Rekstraráætlun

Rekstraráætlun fyrir Hönnunarmiðstöð Íslands. Allar tölur eru í þús.

REKSTRARREIKNINGUR

	Skýr.	Samtals ár 1
REKSTRARTEKJUR:		
Framlög frá ráðuneytum	1	20.000
Framlag frá Reykjavíkurborg	2	2.400
		<u>22.400</u>
REKSTRARGJÖLD:		
Laun og launatengd gjöld	3	12.750
Rekstrarkostnaður	4	5.940
Stofnkostnaður	5	5.395
		<u>24.085</u>
REKSTRARNIÐURSTAÐA	6	<u>(1.681)</u>

Útskýringar með rekstraráætlun:

Tekjuskýringar: 1 og 2

Tekjur Hönnunarmiðstöðvar byggja á framlögum menntamálaráðuneytisins, iðnaðarráðuneytisins og Reykjavíkurborgar og skiptast á eftirfarandi hátt:

Framlög á ári	
Menntamálaráðuneyti	10.000
Iðnaðarráðuneyti	10.000
Reykjavíkurborg	2.400

Rekstrargjöld:

Laun og launatengd gjöld – skýring 3:

Laun og launatengd gjöld eru stærsti kostnaðarliðurinn í rekstri Hönnunarmiðstöðvar, eða 56,9% af heldarrekstargjöldum. Ætlunin byggir á tveimur starfsmönnum, framkvæmdastjóra og verkefnastjóra og skiptist á eftirfarandi hátt:

Laun á ári	
Framkvæmdarsjóri	450
Verkefnisstjóri	400

Gert er ráð fyrir launatengd gjöld séu 25% af launum eða 2.556 á ársgrundvelli.

Rekstrarkostnaður – skýring 4:

Rekstarkostnaður samanstendur á eftirfarandi kostnaðarliðum:

Rekstrarkostnaður á ári	
Húsaleiga	2400
Ferðakostnaður erlendis	400
Rekstur prentara	156
Símakostnaður	480
Sendingarkostnaður	120
Ritföng, pappír, ljósritun	120
Bækur, blöð, tímarit	120
Risnukostnaður	95
Kynningarstarf	503
Rekstur tölvukerfis og netumsjón	300
Rekstur vefsíðu	383
Bókhaldskostnaður	360
Ýmis kostnaður	503

Rekstrarkostnaðurinn er 26,5% af rekstrargjöldum eða 5.940 þús.

Stofnkostnaður – skýring 5:

Stofnkostnaður	
Innréttningar	1.500
Skrifborð, stóll, hillur, etc	1.000
Fundaraðstaða borð etc	300
Tölvur	600
Hugbúnaður	400
Skjávarpi	200
Símþæki	80
Símsstöð stofnkostnaður 4 línum	25
Tölvutengingar	500
Prentari	200
Ljósritunarvél	500
Stofnun félags	90

Skýring 6: Rekstrarniðurstaða

Gert er ráð fyrir að rekstrarniðurstaða Hönnunarmiðstöðvar Íslands verði neikvæð á fyrsta rekstrarárinu um 1.681 þús. Má það rekja til stofnkostnaðar sem leggst á fyrsta starfsárið. Strax á öðru starfsári verður reksturinn jákvæður.

3.3.2 Lykilstarfsmenn og ráðgjafar

Fastráðir starfsmenn Hönnunarmiðstöðvar þurfa að vera að lágmarki tveir og auk þeirra þarf af vera svigrúm til að ráða verktaða í sértæk verkefni. Framkvæmdastjóri ásamt öðrum starfsmanni verða ráðnir af stjórn Hönnunarmiðstöðvarinnar.

Menntunarkröfur og reynsla: Framkvæmdastjóri þarf að hafa háskólamenntun og haldgóða reynslu af verkefnastjórnun og rekstri. Starfsmaður og verktakar verða að jafnaði að vera fagmenntaðir hönnuðir.

3.3.3 Stjórnun Hönnunarmiðstöðvar

Lagt er til að stofnað verði einkahlutafélag um rekstur Hönnunarmiðstöðvar. Stjórn verður þá skipuð þremur mönnum sem kjörnir verða af hluthöfum.

Hönnunarvettvangur telur afar mikilvægt að haft verði viðtækt samráð við hagsmunaaðila við stefnumótun Hönnunarmiðstöðvar. Ein hugmynd að slíku samráði gæti verið skipun eins konar ráðgjafaráðs með fulltrúum hagsmunaaðila sem kæmi saman t.d. tvívar á ári.

Úttekt gerð 2006

Fjárframlag á ári: 9 milj. 2 starfsmenn (100% og 50%)	Hönnunarsafn Íslands
Stofnað: 1998 Arkitektastofur: 30 Aðrir starfsmenn: 153 Félagsjáld: veitutengt, frá 20.000 til 140.000 Tekjur: 2 milj. Starfsmaður í 2-4 tíma á viku www.fssa.is	Handverk og hönnun
Fjárframlag á ári: 18,1 milj. 2 starfsmenn	Hönnunarverðlaun
Stofnað: 2005 Fjárframlag á ári: 7,5 milj. 1 starfsmáður	Háskólastig
Stofnað: 1994 Fjárframlag á ári: 9 milj. 2 starfsmenn	Hönnunarnám
Stofnað: 1998 - íslensku aug lýsingaverðlaunin Hönnunarverðlaun FÍT Sjónlistaveraðlaun	Verðlaun og viðurkennungar
Stofnað: 1998 Arkitektastofur: 30 Aðrir starfsmenn: 91 Félagsjáld: veitutengt, frá 20.000 til 140.000 Tekjur: 2 milj. Starfsmaður í 2-4 tíma á viku www.fssa.is	HÖNNUN á Íslandi 2006
Samband íslenskra aug lýsingastofa - SIA	Hagsmunasamtök
Stofnað: 1986 Aug lýsingastofur: 7 Starfandi hönnuðir og aug lýsingafólk: 112 Aðrir starfsmenn: 76 Starfsmaður í 80% starfi Félagsjáld: Veitutengt Tekjur: 5,5 milj. www.sia.is	Sjónlistamiðstöð á Korpu lífssitu Ónum
Félag íslenskra teiknara - FIT	Fagfelög
Arkitektafélag Íslands - AÍ	Form Ísland Regnhilfisamtök 9 fagfelaga
Stofnað: 1936 Meðlimir: 288 30% kvk - 70% kk Félagsj.: Frá 21.500 - 43.500 Tekjur: 8 milj. 2 Starfsmenn í 70% stöðum www.aí.is	944 hönnuðir í fagfelögum
Félag íslenskra landslagsarkitekt - FILA	Félag íslenskra gullsmiða
Stofnað: 1953 Meðlimir: 270 50% kvk, 50% kk Félagsj.: 5.000 Tekjur: 500.000 www.lorem ipsum.is	Textílfelagið
Félag húsgagna- og innanhússarkitekt - FHI	Félag fatahönnuða
Stofnað: 1955 Meðlimir: 61 50% kvk, 50% kk Félagsj.: 18.000 Tekjur: 1.300.000 Starfsmaður í 2-4 tíma á viku www.fhi.is	Leirilistafelagið
Stofnað: 1978 Meðlimir: 61 50% kvk, 50% kk Félagsj.: 15.000 Tekjur: 750.000 www.fila.is	Félag iðn- og vörhuðnnda
Stofnað: 1924 Meðlimir: 80 40% kvk, 60% kk Félagsj.: 14.000 Tekjur: 200.000 +10.000 til SI Tekjur: 600.000 Starfsmaður SI vinnur fyrir þá	Stofnað: 1981 Meðlimir: 50 100% konur Félagsj.: 4.000 Tekjur: 200.000